

Krov

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE
„E L K R O J“ MOZIRJE

Številka 6
Leto 1980

Glavni in odgovorni urednik: Vera Pečnik
Naklada: 420 izvodov
Tisk: Kinegraf Prevalje
S sklepom št. 421-1/72 z dne 13. 1. 1977
oproščeno plačila prometnega davka.

USPEHI DELA

Praznik delovnih ljudi je praznik občine Mozirje. Spomini ostajajo in se razblinjajo, mlajša generacija ni doživela tistega kar je zapisano v zgodovini naše domovine, v zgodovini Mozirja s trpljenjem in krvjo.

Danes na ta dan naredimo obračun, kaj smo dosegli — na čast tistim, ki jih ni več med nami in tistim, ki še živijo in spremljajo naš trud in delo. Želimo, da bi bili ponosni mi in tisti, ki so nam omogočili samoupravno socialistično ureditev, enakopravnost in bratstvo.

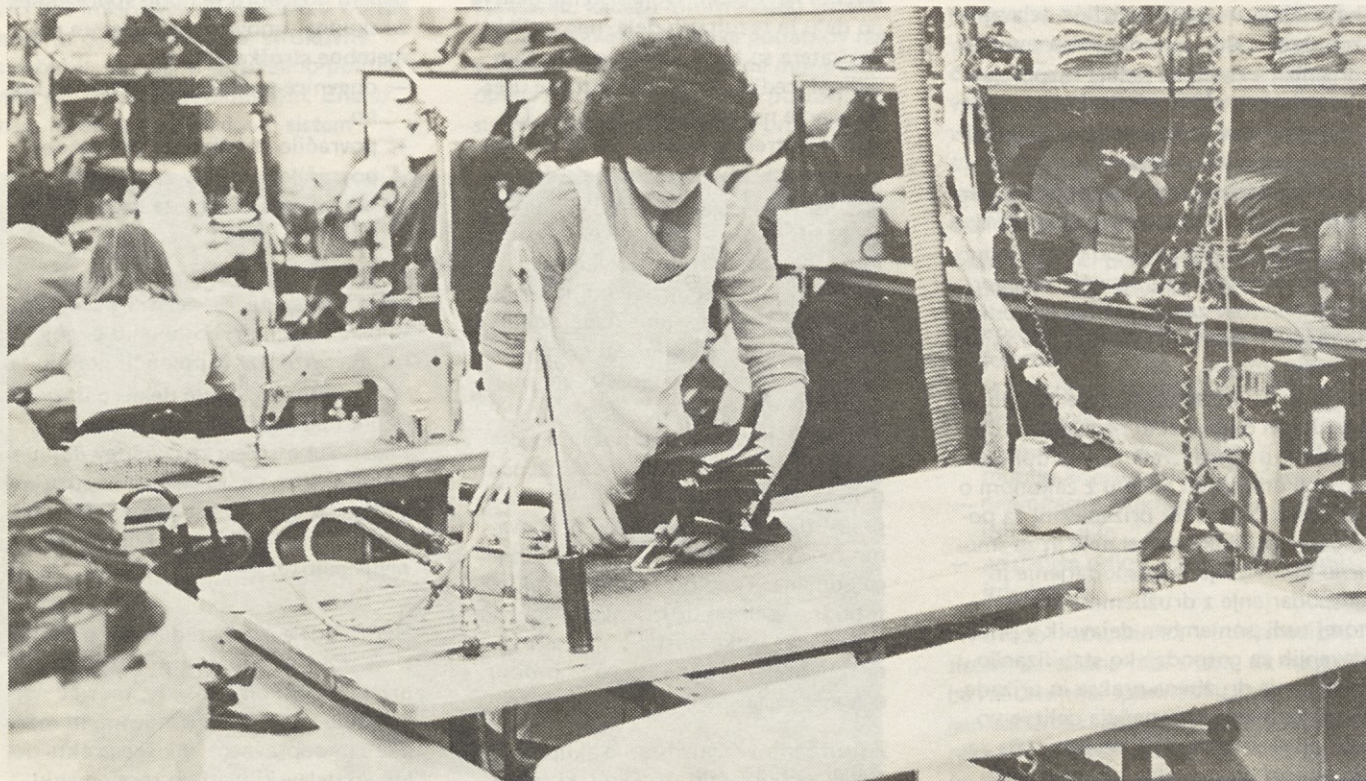
V naši delovni organizaciji smo proslavili praznik občine Mozirje z otvoritvijo novih delovnih prostorov. V novi proizvodni hali bo steklo delo približno čez dva meseca, odprli pa smo novo industrijsko prodajalno, učno delavnico in lastno knjižnico, ki je prva te vrste v mozirski občini ter že dolgo obljubljeno in izredno zaželeno avtobusno postajališče.

V naši panogi je danes čedalje večji konkurenčni boj. Ponudba je močnejša od povpraševanja, toda upamo, oziroma vemo, da bomo uspeli s kvaliteto,

postati moramo še konkurentnejši na domačem in tujem tržišču.

Želja vseh je, da bi se našim delavkam resnično izpolnilo to, da bi imele resnično dobre pogoje dela, da bodo ob preselitvi v nove proizvodne prostore dosegale svojo produktivnost z lažjimi napori, da bo v novem delovnem okolju dosežen optimum organizacijskih in proizvodnih zmogljivosti.

Če smo, oziroma bomo dosegli to, smo naredili veliko za sam kolektiv kot celoto in za našo samoupravno socialistično ureditev.

RAZPRAVLJAMO IN ODLOČAMO

Uvodne besede k "osnutkoma" Družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter Družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Predsedstvo Zveze Sindikatov, izvršni odbor Gospodarske zbornice Slovenije in izvršni svet Skupščine Slovenije so sprejeli "osnutek" Družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter "osnutek" Družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

Udeleženci družbenih dogovorov so osnutka dali v javno razpravo, s katero so želeli zagotoviti, da bodo delavci v organizacijah združenega dela ob oceni sedanjega stanja pri uveljavljanju načela delitve po delu in rezultatih dela, preverili primernost in uporabnost predlaganih usmeritev v obeh družbenih dogovorih za nadaljnje izpolnjevanje in dograjevanje sistemov delitve po delu. Uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela je eno od najpomembnejših družbeno-ekonomskih vprašanj in s tem naloga vseh družbenih dejavnikov, še posebej sindikatov. Z uveljavljanjem načela delitve po delu pospešujemo hitrejšo uveljavljanje družbeno-ekonomskega položaja delavca v združenem delu, spodbujamo smotno organiziranje del in nalog, razporejanje delavcev na tista dela in naloge, ki jih lahko uspešno opravljajo. Zagotavljamo smotno izrabo delovnega časa, spodbujamo delavce k večji učinkovitosti pri delu; z delitvijo osebnih dohodkov, kot sestavine dohodkovnih odnosov, prispevamo tudi k večji odgovornosti delavcev za ustvarjanje dohodka in njegovo smotno razporejanje za vse namene porabe.

Hitrejšo uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela je zato pomemben dejavnik hitrejšega uveljavljanja dohodkovnih odnosov v skladu z zakonom o združenem delu ter prizadevanj za povečanje produktivnosti dela in za smotno upravljanje in gospodarjenje in gospodarjenje z družbenimi sredstvi torej tudi pomemben dejavnik v prizadevanjih za gospodarsko stabilizacijo. Dosedanja družbena praksa in prizadevanja za uveljavitev načela delitve po delu in rezultatih dela sta pokazala zelo različne in marsikje nezadovoljive rešitve.

Vse to je zahtevalo izdelavo družbenega dogovora, v katerem se udeleženci dogovora za skupne osnove in merila oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter skupna izhodišča in naloge za nadaljnjo aktivnost. Na tem zasnovana družbena akcija lahko prične spreminjati sedanje dokaj neurejeno stanje na področju nagrajevanja.

VKLJUČIMO SE V RAZPRAVO VSI

Nosilci javne razprave o obeh osnutkih so organizacije in organi sindikata. Delavci bi naj ocenili svoje sisteme delitve po delu in rezultatih dela, ugotovili bi naj katera so tista odprta vprašanja v njihovi sredini, ki ovirajo hitrejšo uresničevanje načela delitve po delu. Ob tem je potrebno oceniti, ali so družbene usmeritve, ki jih vsebuje družbeni dogovor, ustrezna podlaga za dograjevanje sistemov. Delavski svet naj sprejme program aktivnosti, v katerem opredeli: kateri so problemi, ki ovirajo hitrejšo uresničevanje načela delitve po delu, kakšni so predlogi rešitev in kdo so nosilci ter roke uresničevanja opredeljenih nalog.

Predlagatelji pripisujejo poseben pomen javni razpravi, zlasti v združenem delu, da na podlagi izkušenj, ki so v praksi dale dobre rezultate, prispevamo tudi k oblikovanju rešitev skupnega pomena. Tako bo mogoče oblikovati takšno vsebino družbenega dogovora, da bo le-ta lahko postal trajen akt za delo in urejanje odnosov na področju nagrajevanja.

Z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih

del in nalog bodo Republiški svet zveze sindikatov, Gospodarska zbornica Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije opredelili enotna stališča in skupne osnove za povračila stroškov, ki nastajajo pri opravljanju določenih del, sestavine posameznih povračil stroškov, skupne usmeritve obsega porabe in skupne usmeritve nekaterih meril za ugotavljanje teh povračil z name-

nom da prispevajo k dobremu gospodarjenju z družbenimi sredstvi. V družbenem dogovoru se bodo sporazumeli za skupne osnove le za nekatere pomembne stroške kot so:

- dnevnice-povračilo stroškov za hrano
- povračilo stroškov za prenočitve
- povračilo stroškov za prevoz
- povračilo stroškov za ločeno življenje

Udeleženci družbenega dogovora se bodo zavzemali, da delavci v samoup. splošnih aktih pri določanju pogojev in načina priznavanja povračil uredijo ta vprašanja tako, da bo delavec upravičen do povračila stroškov le takrat, kadar so potrebna za izvršitev določene naloge ter da bo višina teh stroškov določena v odvisnosti od del in nalog ter pogojev pod katerimi delavec opravlja naloge.

Hkrati udeleženci predlagajo, da delavci ne določajo konkretnih višin posameznih povračil stroškov, temveč naj to višino v skladu z osnovami in merili iz samoupravnega splošnega akta določajo delavski sveti ob sprejemanju letnih planskih aktov, oz. izjemoma

tudi med letom. Poleg povšalne povrnitve stroškov za prevoženi kilometer lahko delavci v samoupravnem splošnem aktu upoštevajo večje ali manjše stroške od povprečnih v odvisnosti od nalog, ki jih delavec opravlja in od pogojev prometnih razmer.

Zavod SRS za statistiko bo tromesečno objavljala povprečne stroške za prehrano in prenočevanje na službenem potovanju. Če bo povečanje posameznih povprečnih stroškov večje kot za 5 % v primerjavi s predhodnim tromesečjem, bo objavil v Uradnem listu SRS nove zneske najkasneje 45 dni po preteku tromesečja.

V svoji aktivnosti se bodo udeleženci zavzemali, da delavci stališča iz tega družbenega dogovora uveljavijo in uskladijo v samoupravnih splošnih aktih. **V kolikor se bodo družbena sredstva trošila v nasprotju z usmeritvami dogovora, bodo izvajali potrebne ukrepe.**

Pri povračilu posameznih stroškov v zvezi z delom naj bi zlasti organi samoupravne delavske kontrole izvajali učinkovito kontrolo, da bi preprečili neupravičena izplačila.

DARINKA KOLENC

Zakaj uvajamo avtomatsko obdelavo podatkov?

Naša delovna organizacija ima danes zadovoljivo rešeno oziroma vpeljana ročno obdelavo podatkov. Pri obdelavi računovodskih podatkov smo sicer že nekoliko naprej, saj se že nekaj let poslužujemo knjižnih strojev, ki delajo na računalniških principih. Tako zasnovan informacijski sistem pa bo že lahko jutri ovira hitrejšemu razvoju delovne organizacije. Obseg in sestava proizvodnje se namreč hitro večata in spreminjata, zaradi česar narašča število podatkov, katere je treba "predelati" in v uporabni, predvsem pa v razumljivi obliki kot informacijo posredovati notranjim (organi upravljanja, strokovne službe) in zunanjim (družbeno-političnim skupnosti) uporabnikom. Znano nam je, da je vsak poslovni sistem

(ELKROJ kot celota) sestavljena iz treh podsistemov, ti pa so izvajalni, informacijski in upravljalni. Vsi ti podsistemi so med seboj trdno povezani, zato je nujno, da jih razvijamo hkrati, s čimer bomo dosegli skladen in učinkovit razvoj naše delovne organizacije.

V tem sestavku ne bomo analizirali izvajalnega in upravljalnega podsistema, ampak bomo nakazali spoznanje, kako razviti informacijski podsistem do take stopnje, da bodo z njim kar najbolj zadovoljni vsi uporabniki. Postavlja pa se vprašanje, kakšen informacijski sistem oziroma kakšna obdelava podatkov naj v Elkroju uvedeno, saj se ne moremo opreti na nobeden do sedaj postavljen sistem v sorodnih delovnih organizaci-

jah. To pomeni, da moramo graditi lasten sistem obdelave podatkov, ki bo vseboval in upošteval posebnosti našega poslovanja, naše dosedanje izkušnje, izkušnje sorodnih delovnih organizacij in nova spoznanja iz teorije informacij. Vsemu temu lahko rečemo povzetek obstoječega stanja. To je prvi korak, ki ga želimo doseči v bližnji bodočnosti.

Pri snovanju o izdelavi sistema avtomatske obdelave podatkov bodo morali sodelovati vsi dejavniki poslovnega sistema (Elkroja kot celote) v taki meri, da bo oblikovanje poslovnih informacij zadostilo njihovim potrebam. Tako oblikovana obdelava podatkov mora zadovoljiti potrebe pri načrtovanju, pri ustvarjanju in nadziranju celotne aktivnosti naše delovne organizacije. To je njihova namenska vloga. Prav tako je namen uvajanja avtomatske obdelave podatkov v tem, da povečamo obveščenost vseh delavcev o vseh dogajanjih v poslovnem procesu zlasti po dogajanjih na področju družbeno-ekonomskih odnosov. V dobro zasnovanem informacijskem sistemu je nedvomno stopnja tveganja pri raznih poslovnih odločitvah zmanjšana.

Po tehnični zasnovi ločimo dve obliki informacijskih sistemov (obdelave podatkov): to je klasični, ročno zasnovan informacijski sistem in sodoben, računalniško zasnovan informacijski sistem. V naši delovni organizaciji je uveden klasični informacijski sistem, naš cilj pa je računalniško zasnovan informacijski sistem. Računalnik nam bo namreč omogočal boljše in hitreje razpoložljive informacije. Bistvena značilnost računalnika je v tem, da je sposoben z veliko natančnostjo in hitrostjo opraviti temeljne aritmetične operacije pa tudi logične primerjave skladno z vrsto navodil, ki so shranjene v njegovem pomnilniku (spominu).

Okoliščine, ki pospešujejo uvajanje računalnika so predvsem tele:

- obsežnost dela pri oblikovanju informacij
- razumljivost operacij pri oblikovanju informacij
- številčnost nosilcev odločanja, ki morajo koordinirano odločati
- pravočasnost ukrepanja na podlagi informacij in
- posledice odločitev brez potrebnih informacij.

Pri uvedbi računalnika v informacijski sistem se računa tudi s tem, da uporaba računalnika spremeni ustaljene organizacijske rešitve in navede posameznika. Če se s tem ne sprijaznimo je velika verjetnost, da zamišljeni informacijski sistem ne bo mogel v celoti zaživeti.

NAŠA MAJDA PRI OBDELAVI PODATKOV

Poglejmo še nekaj faz poslovnega procesa, ki bodo med prvimi računalniško vodene:

- **na področju nabave:** spremljanje zaloga materiala, evidenca naročil, analiza nabavnih poti, izračun minimalnih zalog materiala, izračun optimalnih zalog materiala,
- **na področju proizvodnje:** planiranje proizvodnje, planiranje normativov materiala, planiranje normativov izdelavnega časa, predkalkulacije, terminiranje proizvodnje, izpisovanje delovnih nalogov, izračun količin potrebnega materiala in časa ter izračun optimalnih serij, izračun potrebnih kapacitet, krmiljenje proizvodnega procesa, vzdrževanje strojev — terminiranje rednih servisov, obračun porabe materiala, obračun

porabe časa, obračun nedokončane proizvodnje,

- **na področju prodaje:** spremljanje zaloga gotovih proizvodov (po vrstah gotovih proizvodov, po velikostnih številkah, po barvah), odprema gotovih proizvodov, fakturiranje in saldakonti kupcev, poročilo o poslovnem rezultatu.

Poleg naštetih faz bodo seveda računalniško vodene tudi nekatere faze s področja računovodstva kot so na primer: evidenca osnovnih sredstev, evidenca in izračun osebnih dohodkov, finančno knjigovodstvo ter druge evidences (materialno knjigovodstvo, knjigovodstvo gotovih proizvodov in druge).

Vse doslej smo govorili o tem, da potrebujemo računalnik. Prav nič pa nismo povedali o tem, kakšen računalnik potrebujemo. Odgovor je jasen: rabimo takšen računalnik, ki bo omogočil izpeljavo zadanih nalog oziroma izpeljavo računalniško zasnovanega informacijskega sistema. Obstojajo dve možnosti in sicer da nabavimo lastni računalnik ali pa da najamemo tuje računalniške zmogljivosti. Po temeljiti proučitvi obeh variant je delavski svet sprejel na predlog strokovnih služb sklep, da se bo ELKROJ Mozirje priključil preko lastnega terminala na enega od obstoječih velikih računalniških centrov, saj je taka pot v dani situaciji najboljša, prihranjena pa bodo tudi finančna sredstva.

PETER ŠIRKO

PLAN OBČINE MOZIRJE ZA LETO 1981-1985

V letošnjem letu bo SO Mozirje sprejela srednjeročni plan za obdobje 1981 — 1985.

Zaradi tega teko v vseh sredinah v TOZD, KS in SIS priprave za sprejem planov oz. izdelava srednjeročnih planov.

Obdobje, ki je pred nami je značilno po tem, da bodo imeli rezultati investicij iz sedanjega obdobja velik delež pri gospodarskih rezultatih planskega obdobja. Saj bodo v tem letu in v letu

1981 aktivirane pomembne investicije, kot so: nova hala ELKROJ Mozirje, oplemenitilnica ivernih plošč v Nazarjah, blagovnica Savinja in Kovinarstvo Ljubno. Zaradi tega občinski osnutek družbenega dogovora 1981 — 1985 predvideva visoko stopnjo gospodarske obrti. Zaradi naše gospodarske razvosti, ki zaostaja za razvostjo SR Slovenije, je načrtovana stopnja gospodarske rasti toliko bolj sprejemljiva.

Plan za obdobje 1981 — 1985 mora upoštevati stabilizacijske težnje naše družbe. Zelo velikega pomena je dolgoročna naravnost našega izvoza. Če se bomo v vseh celicah naše družbe trudili v tej smeri, potem tudi uspehi ne bodo izostali.

Izredno pomembna je Glinova investicija, ki bo odprla nove možnosti razvoja ne samo GLIN Nazarju, pač pa tudi Smreki Gornji grad in zasebni obr-

ti. Prej ko bomo to spoznali, toliko hitrejši bo naš razvoj. Do sedaj smo imeli pogosto probleme, ker je celoten razvoj temeljil na primarni surovini, to je na hlotu in žaganem lesu, oboje pa je odvisno od omejenih zmogljivosti naših gozdov.

Tudi naša DO bo imela v razvoju občine pomembno vlogo. Na novo bomo zaposlili cca 200 delavcev. Dohodek bomo bistveno povečali. Prihodek Elkroja pa bo 1980 leta znašal že din 864.450,00.

Del svojega razvoja bomo dosegli izven gospodarskega prostora občine Mozirje. Kolikšen bo ta del, pa bo odvisno od mnogih činiteljev. Brez dvoma bo preskrba s surovinami, ki je tudi tesno povezana z našim izvozom. Kolikor več bomo izvažali, toliko več bomo lahko uvažali in toliko hitreje se bomo razvijali.

PLANSKO RAZVIJAJMO TUDI TURIZEM ...

OPRAVIČILO !

V zadnji številki KROJA so bile objavljene fotografije pri katerih smo že takrat želeli, da bi bilo pod fotografijami objavljeno, kdo je fotograf, ker je ponagajal tiskarski škrat, oziroma ne vemo kdo, se tovarišu Svetličič Jožetu opravičujemo.

Vse čudovite posnetke labodov v Savinji je posnel in prispeval brezplačno za naš KROJ tovariš Svetličič Jože iz Nazarj. Zahvaljujemo se zanje in želimo, da bi še kdaj sodelovali.

Uredništvo

ČASOVNI NORMATIVI-VEDNO AKTUALNI

Namen pregleda je informiranje lotnega kolektiva o individualni produktivnosti dela delavcev in produktivnosti v letošnjem letu. S tem da je časovno obdobje pregleda dovolj dolgo so zato rezultati povprečja objektivni:

Tabela:

Skupina	% skupine	število del. razred			
		do 80	80 – 90	90 – 100	100 in več
A1	100	6	1	18	31
A2	99	4	3	3	13
A3	98	3	3	6	10
B1	103	3	5	9	40
B2	100	1	3	7	12
B3	99	3	2	3	15
Skupaj	100	20	17	46	121

Iz tega pregleda je razvidno, da je pri 204 zaposlenih v šivalnici struktura v procentih sledeča:

% doseganja	št. delavcev	% v strukturi
do 80	20	9,8
81 – 90	17	8,3
91 – 100	46	22,6
nad 100	121	59,3
Skupaj	204	100,0

Vidimo, da so doseganja individualnih normativov v mejah normale, saj se interpretacija podatkov s pomočjo grafikona pre-makne v desno (nad 100 %). Tudi v tabelarnem pregledu je prikazano, da kar 59,3 delavcev v El kroju dosega normative nad 100 %. Stalno se pojavlja kritika, da so doseganja individualnih norm manjša takrat, ko skupine delajo za izvoz, toda naslednji pregled, nam kaže drugačno sliko:

Skupina	št. izd. kom za izvoz	povpreč. indiv. % doseganja za izvoz
A1	21.388	100
A2	17.775	99
B2	20.375	100

Ta izračun je narejen na osnovi naših normativov; rezultat bi bil drugačen, če naredimo primerjavo z normativi iz zgoraj navedene strukture, ki so doseženi v proizvodnji, kjer se delavci srečujejo s svetovno konkurenco v ceni dela, časovnih normativih in kvaliteti.

Skupina	št. izdelanih kom. za izvoz	normativni čas v skupini	primerjalni normativ tujega partnerja	razlika med č. norm v %
A1	21.388	48,5	32,5	67 %
A2	17.775	52,0	41,0	79 %
B2	20.375	52,0	41,0	79 %

Tabela nam jasno pokaže, da naše delo vrednotimo na tujem tržišču samo s 67 % oziroma 79 %

Vzporedno s tem vam bo naslednja razpredelnica pokazala, koliko je vredna proizvodna minuta, oziroma za koliko jo preveč vrednotimo na tujem tržišču.

Dejanska vrednost proizv. minuta pri nas	Priznana naša minuta na tujem trgu (67 %)	(79 %)	
– BOD izdelave	1,14	0,76	0,90
– fiksni stroški amortizacija, obveznost po 110. členu ZZD	2,18	1,66	1,72
Skupaj	3,32	2,42	2,62

Vsi v El Kroju se moramo zavedati, da bo naša cena dela, dosežena na tujem trgu takšna, kot je razvidna iz predhodnega izračuna in nikakor ne višja pa če so naši časi izdelave tudi za 50 % daljši.

Produktivnost, ki nam jo plačajo tuji partnerji pa je možno doseči samo s povečano produktivnostjo, ki jo sestavljajo naslednji elementi:

- večja delovna disciplina
- boljša organizacija dela
- večja tehnološka disciplina
- tempo dela

To je realno stanje in v prihodnosti ni pričakovati, da bi se situacija spremenila, saj čedalje večja mednarodna konkurenca in naše vključevanje v mednarodno delitev dela nas obvezuje, da se v mejah svojih možnosti približamo realno ponujeni ceni dela tujega poslovnega partnerja.

ANTON Zavolovšek ing.

PROSLAVILI SMO DEL DELOVNIH ZMAG

V okviru občinskega praznika, ki smo ga letos proslavili v Nazarjih, je tudi naša delovna organizacija proslavila nekaj svojih dosežkov. Tako smo imeli v petek, dne 12. 9. 1980 ob 13. uri otvoritev učilnice, industrijske prodajalne, knjižnice, športnih igrišč in ureditve okolice. Da bi bila otvoritev teh prostorov tudi kulturno bolj bogata, smo v našo sredino povabili dve slovenski umetnici, ki sta nam skušali vsaka po svoje prikazati to, kar ustvarjata. Tako je Liza Lik razstavljala slike, Svetlana Makarovič pa se nam je predstavila s svojimi deli s področja književnosti.

LIZA LIK se je rodila na Ljubnem ob Savinji. Končala je učiteljske v Ljubljani. Zaposlena je bila kot učiteljica in novinarka. Sedaj se ukvarja samo s slikarstvom. Je slikarka samorastnik in prav zato je zanjo značilna vztrajnost in predanost umetnosti. Predmet slikarskega zanimaja Lize Lik je že vseskozi človek. Tako je prvo večjo pozornost vzbudila s portreti. V dobrem desetletju je imela že osemnajst razstav. Število razstav res ni merilo ustvarjalne moči, tako imenovane umetniške kvalitete, je pa med drugim pokazatelj nepopustljivosti in zato tudi opozorilo na avtorja.

SVETLANA MAKAROVIC je priljubljena mladinska pisateljica, po poklicu gledališka igralka. Rojena je v Mariboru, v Ljubljani pa jekončala srednjo vzgojiteljsko šolo, nato pa akademijo za gledališče, radio, film in televizijo. Znana je tudi kot avtorica besedil za popevke.

LIZA LIK — PREDANOST UMETNOSTI

PESNICA IN PISATELJICA,
SVETLANA MAKAROVIC

Danes živi kot svobodna književnica na samotnih Korpah pri Lukovici. Piše pesmi in prozo ter radijske in lutkovne igre za otroke.

O sebi pravi, da je rasla kot konoplja in da ni imela rada odurnih mrzlih in temačnih juter, ko je bilo treba vstati in zdirjati v šolo, kjer so od nje neusmiljeno zahtevali, naj bo pridna in naj ne klepeta med poukom in naj se zani- ma tudi za tiste stvari, ki je niso niti najmanj zanimale. Pisateljica na vsakem koraku zagovarja pristne, odkritosrčne odnose med ljudmi in z ostrimi besedami zavrača kakršnokoli ponarejenost.

In katera so njena dela?

Pesniška: Somrak, Kresna noč, Srčev-vec, Volčje češnje itd.

Pripovedna: Teta Magda

Za mladino: Miška spi, Take živalske, Kosovirja na leteči žlici (po tej zgodbi je posneta televizijska nadaljevanka), Kam pa kam, kosovirja? Pekarna Mišmaš, Glavni petelinček, Pisano okno, Aladinova čudežna svetilka itd.

Svetlana Makarovič

UTOPLJENKA

*O moji dolgi kiti dve,
o moje zlomljene roke,
o moja mokra srajčica,
s potočno travo vezana.*

*Po trati cvete regrat zlat,
po mlinu hodi mlinar mlad,
pod vodo mi je prepusto,
pod soncem mi je prehudo.*

*Pa kos se v mlinu mrak zgosti,
se mlinarju težko stori,
le čakaj, čakaj mlinar mlad,
nocoj te pridem kaznovat.*

*S kostmi te bom objemala,
z zobmi te bom poljubljala.
Kar ješ ni riba. Je srce
tvoje utopljene ljubice.*

Svetlana Makarovič

KRVAVEC

*Nocoj je ena lepa noč,
nocoj je ena bridka noč,
nikdar me ni nihče imel,
nocoj me bo krvavec vzel.*

*Pa naj me vzame, kaj zato,
saj z jutrom pojde na vojsko,
roke lepljive od krvi,
srce pa zvrhano prsti.*

*Je že tak kraj, je že tak čas,
je že tako prišlo nad nas,
koža na kožo, kri na kri,
telo k telesu brez oči.*

*Ne kdo si ti, ne kdo sem jaz,
je že tak kraj, je že tak čas,
ime pa v vojski važno ni —
krvavec jaz, krvavec ti.*

Tako smo na kratko spoznali življenje in delo dveh slovenskih umetnic.

Naša dežela pa ima še več ustvarjalcev ki na različne načine ustvarjajo slovensko in jugoslovansko umetnost. Tako je velika pridobitev za našo DO lastna knjižnica. Na razpolago je leposlovna literatura in strokovna literatura. Leposlovni del knjižnice se bo redno menjaval izmed del matične knjižnice v Mozirju, strokovni del pa bo sestavljen iz strokovne literature, katera se že nahaja v DO in se bo sproti dopolnjevala (Zakon o združenem delu, Uradni list, razen tuje revije ipd.)

- Knjižnica je odprta 1x tedensko in sicer ob sredah od 9. — 10. ure, v kolikor bo potrebno tudi 2x tedensko
- letna članarina znaša 50.— din, vsak član prejme člansko izkaznico
- Število izposojenih knjig bo neomejeno
- V kolikor ste že včlanjeni v matični knjižnici v Mozirju ali pri kateri njenih enot v dolini, se vam ni treba ponovno včlaniti, saj si boste lahko knjige izposojali tudi v naši knjižnici.
- S člansko izkaznico, ki jo prejmete pri vpisu, si boste lahko izposojali knjige v vseh izposojevališčih, ki so podružnice Matične knjižnice v Mozirju

— Izposojene knjige vrnete v knjižnico, kjer ste si jih izposodili.

To bi bilo nekaj zanimivosti glede knjižnice. In kaj sedaj? To vsekakor ne bi bilo dovolj, kajti najvažnejše bo naše zanimanje za knjigo. Želje izražene v anketi o kulturi, so dale podatek, da si kar več kot polovica delavcev želi knjige ter se tako želi izobraževati in spoznavati svet okrog nas. Pomagajmo drug drugemu, da nam bo postala knjiga potreba in nam bo književnost pomenila duhovno bogastvo.

ALENKA ŽAGAR
MARTINA REBERČNIK

PROBLEMATIKA INVALIDNIH OSEB

Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb je stopil v veljavo s 1. 1. 1977. S tem zakonom je tako imenovano "invalidsko varstvo" kot eno najbolj občutljivih področij socialne varnosti zajelo vse invalidne osebe, ki jim je, oziroma jim bo priznana lastnost invalidne osebe. Posebno je poudarjena dolžnost organizacije združene dela, da skrbijo za zaposlovanje invalidnih oseb z ustanavljanjem novih in s prirejanjem obstoječih delovnih mest za zaposlitev invalidnih oseb glede na njihove preostale delovne zmožnosti. Težiti moramo za tem, da invalidnim osebam, če je le mogoče, z ozirom na njihovo delovno zmožnost in zdravstveno stanje, omogočimo zaposlitev normalnih delovnih pogojev.

V kolikor se na prosto delovno mesto v neki delovni organizaciji prijavi več oseb, ki iščejo delo, morajo pri izbiri dati prednost invalidnim osebam, če ustrezajo njihove strokovne in druge sposobnosti zahtevam prostega delovnega mesta.

Zakon torej izhaja iz načela o popolni vključitvi invalidne osebe v normalno delovno in živlensko okolje. Le izjemoma pa naj bi se invalidne osebe zaposlovale v invalidskih delavnicah in zavodih za zaposlovanje invalidnih oseb, in sicer le takrat, če ne morejo delati v enakih razmerah kot drugi delavci v organizaciji združenega dela.

V naši delovni organizaciji je bilo na dan 31. 12. 1979 zaposlenih osem delovnih invalidov ali 1,9 % — od tega 6 delavcev delovnih invalidov III. kategorije, 1 delavka invalid II. kategorije in 1 delavec VVi. Podatki torej kažejo,

da se je število delovnih invalidov napram letu 1978 (12) zmanjšalo — upokojitev delavcev.

V postopku za priznanje pravic iz invalidskega zavarovanja je še 6 delavk, od katerih so 4 že dobile od odbora zavarovancev I. stopnje negativni odgovor in so se pritožile na invalidsko komisijo II. stopnje; ena delavka pa bo verjetno invalidsko upokojena.

V delovni organizaciji je zaposlena tudi ena delavka — invalidna oseba, katero je skupnost za zaposlovanje poslala na 18 — mesečno usposabljanje za opravljanje del in nalog ročne delavke — čiščenje nitk. Delavki je bilo s 1. 1. 1980 usposabljanje še podaljšano, kajti dosega le 40 — 50 % norme. Delavka bo invalidsko upokojena, kot invalid I. kategorije, vendar si mora pridobiti minimalno delovno dobo.

Vsi delavci — delovni invalidi so razporejeni na njim ustrezna dela in naloge, to je dela, ki jim omogočajo ustvarjalno delo v skladu z njihovimi preostanimi delovnimi zmožnostmi.

S pravilnikom o ugotavljanju in sistematizaciji del in delovnih nalog v delovni organizaciji smo predpisali dela, ki so prvenstveno predvidena za invalide. V kolikor bi se za opravljanje teh del in nalog javilo več delavcev, bomo pri izbiri dali prednost invalidnim osebam, če ustrezajo njihove strokovne in druge sposobnosti zahtevam tega dela.

Zaposlovanje večjega števila invalidnih oseb v naši delovni organizaciji je skoraj nemogoče, kajti delo pri šivalnem stroju zahteva zdravega človeka (dober vid, spretnost prstov) in je nemogoče prirediti stroj tako, da bi na njem lahko delala invalidna oseba.

Drugih, za delovne invalide primernih del pa je malo in jih zapolnjujemo z našimi delavci, pa še za naše delavce je večkrat zelo težko najti njim ustrezna dela.

Zora Štrucl, dipl. soc.

DEKLETA, ŽENE- TAKO NAPREJ

Naša dekleta in žene so delovne in aktivne doma, na delu in še drugod. Udeležujejo se različnih tekmovanj in med njimi je bilo že pred nekaj meseci tekmovanje, ki jim je ostalo v prijetnem spominu. Seveda je bil med njimi tudi moški predstavnik, da jim je nudil moralno podporo.

ŠTEFKA, MARJANA, DARINKA

OB KONCU SO ZDRUŽILI MOČI

MARTINA, MARINKA, SLAVICA

Na občinskem tekmovanju v nujenju prve pomoči, na katerem so sodelovale ekipe krajevnih skupnosti in delovnih organizacij je ekipa Elkoja zasedla odlično 5. mesto.

Članice ekipe Kompare Marinka, Weiss Marjana, Goltnik Marija, Kolenc Darinka, Farčnik Štefka, Stermšnik Martina, Zager Slavka in Hriberšek Anka so pred tekmovanjem obiskovale 10 urni tečaj prve pomoči, ki ga je organizirala zdravstvena služba, kjer so si obnovile znanje in pridobile nove izkušnje za hitro in učinkovito nujenje pomoči ob eventuelni nesreči v delovni organizaciji ali v vsakdanjem življenju polnem prežečih nevarnosti.

Tekmovanje je potekalo v dveh delih: teoretično in praktično. Na teoretičnem delu so preverjali znanje iz triaže, v praksi pa je bilo potrebno nuditi prvo pomoč utopljenju in ponesrečencu, ki je bil v nevarnosti zaradi hudih krvavitev.

Za njihov trud, za dobro uvrstitev in seveda z željo, da bodo znale v praksi znanje pravilno uporabiti in pomagati tistim, ki bodo pomoči najbolj potrebni, jim iskreno čestitamo.

Darinka Kolenc

Soudeležba delavcev pri pridobitvi družbenega stanovanja

Po družbenem dogovoru o soudeležbi za pridobitev stanovanjske pravice mora vsak delavec preden pridobi družbeno stanovanje vplačati soudeležbo t. j. določena finančna sredstva. Soudeležba je diferencirana glede na povprečni osebni dohodek družinskega člana v zadnjem letu pred dodelitvijo stanovanja. Razpon soudeležbe znaša od 2 do 10 % od vrednosti stanovanja in je odvisen od dohodka na člana družine, in sicer:

Mesečni dohodek na čana družine glede na povprečni osebni dohodek v SR Sloveniji v preteklem letu	Višina posojila na vrednost stanovanja
---	--

	do 30 %	—
od 31 %	do 50 %	2 %
od 51 %	do 70 %	5 %
od 71 %	do 90 %	8 %
nad 90 %		10 %

Povprečni mesečni OD v SR Sloveniji v letu 1979 znaša din 7.393,00. Npr. novo družinsko stanovanje velikosti 50 m² — en m² stanovanjske površine stane 12.500,00 din — je vredno 625.000 din. Če znaša OD zakoncev 14.000 din mesečno in imata dva otroka, znaša njihov povprečni osebni dohodek na družinskega člana din 3.500,00 din, kar predstavlja 51 do 70 % povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji. Ta družina bi morala vplačati posojila — soudeležbe — v višini 5 % od vrednosti stanovanja, kar znese din 31.250,00.

Za samsko osebo, ki naj bi dobila garsonjero velikosti 30 m² in prejema mesečni osebni dohodek v znesku 7.000 din je izračunan naslednji: 30 m² x 12.500 din = 375.000 din. Ker njen osebni dohodek predstavlja nad 91 % povprečnega OD v SR Sloveniji v preteklem letu, bi morala ta oseba vplačati posojilo v višini 10 % od vrednosti stanovanja, kar znese 37.500,00 din.

Za plačilo soudeležbe skleneta delovna organizacija in delavec pogodbo, v kateri se določijo pravice in dolžnosti iz posojilnega razmerja. Soudeležbo mora vplačati delavec do vselitve.

Delavci posodijo svoja sredstva za dobo 12 let od dneva sklenitve posojilne pogodbe. Obrestna mera za posojilo znaša 2 %. Sredstva se zbirajo pri stanovanjski skupnosti in le-ta z njimi razpolaga tako dolgo, dokler je imetnik stanovanjske pravice v stanovanju, vendar ne dalj kot 12 let. Ta sredstva so namenjena izključno za gradnjo novih družbenih stanovanj.

Soudeležbo plačajo tudi pričakovalci solidarnostnih in upokojenskih stanovanj.

Delavci, ki pridobijo staro stanovanje plačajo soudeležbo po enakih kriterijih, vendar tako, da se upošteva ocenjena knjižna vrednost stanovanja.

Soudeležba se ne plača za že amortizirana stanovanja.

Iz navedenega izhaja, da bo moral vsakdo, ki si želi pridobiti družbeno stanovanje, varčevati in tako prispevati k

povečanju stanovanjskega fonda.

Marija Miklavc

Zrno do zrna

Verjetno se boste vprašali: Kaj naj bi bilo spet to — to bo naš, oziroma vaš kotichek v katerem želimo, da se boste oglašali predvsem vi iz neposredne proizvodnje, vi, ki vedno in največ veste kje se pojavljajo napake, kakšne so, zakaj so nastale, kako jih lahko odpravimo in podobno.

Tu bomo obravnavali tekoče probleme in jih odpravljali z združenimi močmi.

Prosim vas vse za sodelovanje, saj veste, da tisti star pregovor resnično drži: "Zrno do zrna pogača, kamen na kamen palača". Prispevajmo vsi tu in tam kakšno zrno ali kamen pa bomo vsi srečnejši in zadovoljnejši. In danes prvo zrno:

Kot veste smo na delavskem svetu obravnavali disciplino. Vsi smo se pri sebi zamislili, da resnično ni razveselji-

vo in vzpodbudno, da nam lahko rečejo, da smo zamudili na delo, da smo odhajali z dela zaradi privatnih opravkov in podobno. Le koliko dela nismo takrat opravili, ko nas ni bilo tam, kjer nas bi resnično potrebovali in za kar smo plačani. Potrkajmo na svojo vest, na svoj "jaz" in se vprašajmo, če je to pravičen odnos do tistih, ki tega ne izkoriščajo — ki tega ne "znajo" oziroma ne "morejo".

V dokaz pa tale kratek podatek: od 1. 1. do 31. 8. 1980 je bilo:

— število izhodov med delovnim časom	974
— število zamud na delo	81
— število privatnih obiskov	30

In naj kdo reče, da je to, ravno v čast vsakemu prizadetemu posamezniku in naši delovni organizaciji!

Urednica

PRODAJA ZA POMLAD POLETJE 81

Prodaja za sezono pomlad poletje je še v polnem teku, zato končnih podatkov trenutno še ne moremo dati. Lahko pa z gotovostjo trdimo, da bomo prodali najmanj toliko hlač kot v pretekli sezoni. Planirano je bilo namreč 475.000 komadov hlač.

Kolekcija obsega 298 modelov od tega 135 moških modelov, 41 ženskih, 43

fantovskih, 28 deklških in 51 otroških. Modeli so takšni, kakršne diktirajo za prihodnjo pomlad tuji modni ustvarjalci in da ne bo prekmalu strahu pred novo modo, naj povem, da so bili vsi modeli pri naših kupcih dobro sprejeti.

Pri vsem upamo, da ne bodo nastopile težave pri dobavi surovin in da bo vsaj do začetka proizvodnje artiklov za po-

HLAČE, HLAČE — UDOBJE

mlad poletje tudi problem s strojno opremo za novo halo že rešen.

TUDI ZA NEŽNEJŠI SPOL

Do 31. 8. 80 smo na jugoslovansko tržišče izdabavili 643.869 komadov hlač. Tako da smo dosegli v prvih osmih mesecih 21 milijard netto realizacije. To je za nas lep uspeh in potruditi se moramo s skupnimi močmi, da bodo naši pokazatelji poslovanja v prihodnje še uspešnejši.

S. P.

avtomobilom pelje tudi delavec, ki stanuje v tistem kraju kot on oziroma se vozijo na tisti relaciji. Zmanjšano kilometrino si delavec lahko obračuna le od svojega bivališča do prve avtobusne postaje in nazaj.

Za obračun teh prevoznik stroškov lahko delavci prejmejo obrazce v splošnem sektorju delovne organizacije.

Marija Miklavc

KAKO SMO BILI AKTIVNI?

PREGLED SKLEPOV Z 10. SEJE DELAVSKEGA SVETA, KI JE BILA DNE 30. 7. 1980

1. Določi se periodični obračun per 30. 6. 1980, kot sledi:

Zap. št.	Elementi	Plan 1980	Realizacija		Indeks	
			30/6-79	30/6-80	3 : 1	3 : 2
1.	Celotni prihodek	359.328.930,00	126.030.996,65	169.365.359,92	47	134
2.	porabljena sred.	223.460.933,85	74.717.683,14	108.475.238,07	49	145
3.	Dosežen doh.	135.867.996,15	51.313.313,51	60.890.121,85	45	110
4.	Prisp. in davki iz dohodka	24.837.218,00	9.402.489,85	11.980.754,15	48	127
5.	Čisti dohodek	111.030.718,15	41.910.823,66	48.909.367,70	44	117
	Razporeditev za:					
	— OD	56.240.776,00	20.683.118,84	28.368.865,85	50	137
	— stan. gradnjo	3.374.446,55	1.206.323,25	1.726.417,00	51	143
	— SSP	5.500.000,00	2.250.000,00	2.750.000,00	50	122
	— posl. sklad	41.518.797,20	16.488.551,36	14.041.832,05	34	85
	— rez. sklad	3.396.698,40	1.282.832,85	1.522.253,00	45	119
	— za druge nam.	1.000.000,00		500.000,00	50	—
	Neplačana realizac.		7.453.641,25	9.740.867,30		131
	Zaloge mat.		23.474.648,67	56.277.172,87		240
	Zaloge nedok. proizvodnje		17.544.101,95	29.223.343,19		167
	Zaloge got. proizvodov		17.042.109,00	15.721.583,00		92

Potni stroški za prevoz na delo in z dela po novem

Od 1/7-1980 dalje bo delovna organizacija povrnila delavcem potne stroške, ki presegajo mesečno 1 % od povprečnega OD v gospodarstvu, torej nad 70,85 din.

Kjer ni možno prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, si lahko delavci obračunajo zmanjšano kilometrino v višini 10 % od cene super bencina, kar znaša 2,10 din za prevoženi kilometer. Tako zmanjšano kilometrino si delavec lahko obračuna le, če je njegovo stanovanje oddaljeno več kot 3 km od avtobusne postaje in če s svojim

- Zahtevi za varstvo pravic Magde Bittenc zaradi štipendije se ugotovi in se dodeli njeni hčerki štipendija za šolanje na srednji konfekcijski šoli.
- Prihodnje leto je potrebno izdelati pregled tistih delavcev, ki morajo delati med kolektivnim dopustom, vsi drugi režijski delavci pa naj koristijo letni dopust v času kolektivnega dopusta.

PREGLED SKLEPOV Z 11. SEJE DELAVSKEGA SVETA, KI JE BILA DNE 3. 9. 1980

- Sprejme se poročilo o sprejetih sklepih z zadnje seje DS in izvršitvi le-teh.
- Tov. Milan Gaberc, vodja proizvodnega sektorja naj do naslednje seje pripravi poročilo o individualnem % doseganja norme in o % doseganja norme skupine, ki se lahko izdelata po podatkih iz dnevnih poročil.

- Natančno je treba spremljati % doseganja norme in postaviti čimbolj realne čase. Večjo skrb je potrebno posvetiti organizaciji dela, tehnološki pripravi dela, DN naj grede v proizvodnjo kompletni, da ne bo prihajalo do zastojev. Treba je pooprčiti delovno disciplino.
- Sprejme se pravilnik o delu samoupravne delavske kontrole s spremembo v 10. členu in sicer, da se komisija mora sestati 2 x letno in ne 4 x letno.
- Zboru delovnih ljudi se predlaga v razpravo samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev z delovno organizacijo STEKLO Slovenska Bistrica.
- Pristopi se k podpisu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju posebne raziskovalne skupnosti za tekstilno in usnjarsko predelovalno industrijo.
- Odobri se nakup ATG v vrednosti

- od 130.000,00 din do 150.000,00 din za potrebe delavcev naše delovne organizacije, ki pa naj se montira tako, da bo čim bliže dostopna delavcem iz proizvodnje.
8. Odobri se nakup 8 osebnih avtomobilov LADA karavan za potrebe trgovskih zastopnikov in ref. za kooperacijo.
 9. Finančna pomoč pri napeljavi telefona v svoja stanovanja se ne odobri nobenemu delavcu Elkroja.
 10. Tov. Reberčnik Jelki se odobri enkratna pomoč v višini din 5.000,00.
 11. Elkroj bo v letu 1980 finančno podpril oz. sofinanciral izgradnjo Kulturnega doma v Nazarjah v višini 800.000,00 din, prispeval finančna sredstva za financiranje drugih investicij v kulturne objekte v višini din 500.000,00 din, ter prispeval din 400.000,00 za izgradnjo ceste v Šmihel.
 12. Planinskemu društvu Mozirje se odobri din 2.000,00 za organizacijo izleta ob dnevu planincev.
 13. Občinski konferenci ZSMS se odobri še 9.000,00 din za kritje stroškov pri izvedbi mladinske delovne akcije Kobansko 80.
 14. Vodja proizvodnega sektorja in vodja vzdrževanja naj napravita ponoven natančen opis del in nalog mehanikov, ki naj se ponovno ovrednotijo.
 15. Tov. Peter Širko, vodja FRS, se imenuje za delegata v zbor uporabnikov območne ptt skupnosti — enote v Mozirju.
 16. DO Elkroj proizvodnja modne konfekcije Mozirje p. o. bo pomagala rešiti stanovanjski problem v roku 5 let tov. Ljubici Garič, Mozirje 9, ki dela kot konfekar.
 17. Sprejme se predlog o povišanju kilometrine s 4,05 na 5,00 din z dnem 1. 8. 1980.

PREGLED SKLEPOV Z 11. SEJE KOMISIJE ZA DELOVNA RAZMERJA KI JE BILA DNE 3. 7. 1980

1. Sprejme se poročilo o sprejetih sklepih in realizaciji le-teh, kot je bilo podano na seji komisije.
2. V delovno razmerje za opravljanje del in nalog konfekar se sprejmejo:
 - Angela Šumečnik — s 4. 8. 1980
 - Lojzka Hriberšek — s 1. 9. 1980
 - Marjana Žunter — s 1. 9. 1980
 - Vida Ugovšek — s 1. 9. 1980
3. Za opravljanje del in nalog mehanikov se s 1. 7. 1980 sprejmeta tov. Franc Boršnak in Ivan Žunter, oba KV finomehanika, za določen čas do dokončanja investicije, za pomoč pri vseh investicijskih delih.

4. Za opravljanje del in nalog inštruktorja dela se s 4. 8. 1980 imenuje začasno tov. Zvonka Zvir, tekstilni tehnik.
5. Tov. Eli Trbovšek, ki opravlja dela in naloge konfekar preneha delovno razmerje pri Elkroju z 31. 7. 1980.
6. Tov. Ivanki Ulcej, ki je na priučevanju za poklic konfekar, se odobri tri dni izredno neplačanega dopusta, od 28. — 30. 7. 1980, za letovanje ob morju.

PREGLED SKLEPOV Z 12. SEJE KOMISIJE ZA DELOVNA RAZMERJA, KI JE BILA DNE 11. 8. 1980

1. Sprejme se poročilo o sprejetih sklepih iz prejšnje seje komisije in realizaciji le-teh, kot je bilo podano na seji komisije.
2. Štipendijo v šolskem letu 1980/81 za izobraževanje na poklicni šoli Boris Kidrič v Celju — smer konfekar prejme tov. Marija Verdel.
3. Milki Matjaž, ki je opravljala dela in naloge prodajalke, z 11. 8. 1980 preneha delovno razmerje pri Elkroju.
4. Silvi Kranjc, ki opravlja dela in naloge ročnega delavca — čiščenje nitk, preneha delovno razmerje pri Elkroju z 31. 8. 1980.
5. Anici Fras, ki opravlja dela in naloge referent za delo s kooperanti za določen čas, preneha delovno razmerje pri Elkroju s 5. 7. 1980.
6. Tov. Ciril Zavolovšek, KV električar ki je opravljal dela in naloge električarja za določen čas, se s 3. 6. 1980 sprejme za opravljanje teh del in nalog za nedoločen čas.
7. V delovno razmerje za opravljanje del in nalog konfekar se s 13. 8. 1980 sprejmejo:
 - ARNIČ Jožica, NK delavka
 - ŠKRUBEJ Marija, NK delavka
 - PAVLIČ Irma, NK delavka

Vse zgoraj navedene delavke se sprejmejo v delovno razmerje za nedoločen čas s posebnim pogojem poskusnega dela za dobo enega meseca.

8. Na oglasni deski delovne organizacije se objavi potreba po zaposlitvi enega delavca za opravljanje del in nalog inštruktor dela.
9. Pri skupnosti za zaposlovanje Mozirje se objavi potreba po zaposlitvi enega delavca za opravljanje del in nalog skladiščni delavec.

PREGLED SKLEPOV S 4. SEJE POSLOVNEGA SVETA Z DNE 15. 8. 1980

1. Sprejme se poročilo o sprejetih sklepih in izvršitvi le-teh z zadnje seje PS.

2. Imenuje se komisija za stanovanjske zadeve v sestavi:
 - Stermšnik Martina — predsednik
 - Poznič Jožica — član
 - Štrukelj Ludvik — član
3. Na oglasni deski delovne organizacije je potrebno objaviti razpis za razdelitev naslednjih stanovanj:

A) v stanovanjskem bloku v Mozirju št. 276

— eno trosobno stanovanje mere 62,79 m² — vseljivo takoj

B) v stanovanjskem bloku v Nazarjah, ki je v gradnji

— eno trosobno stanovanje mere 68,40 m²

— eno garsonjero mere 24,65 m²

C) v novem bloku, ki ga bo Elkroj zgradil v Nazarjah

— Pritličje:

a) garsoniera	1 x	30,30 m ²
b) enosobno	1 x	35,70 m ²
c) enoinpolsobno		
	1 x	45,50 m ²
d) dvosobno	2 x	55,40 m ²
e) dvosobno	1 x	57,75 m ²

— 1. etaža:

a) garsoniera	1 x	30,30 m ²
b) enosobno	1 x	35,70 m ²
c) enoinpolsobno		
	1 x	45,50 m ²
d) dvosobno	2 x	55,30 m ²
e) trosobno	1 x	80,75 m ²

Podstrešje:

a) garsoniera	1 x	30,30 m ²
b) enosobno	1 x	35,37 m ²
c) dvosobno	1 x	55,30 m ²
d) trosobno	1 x	80,75 m ²

Mansardne:

a) garsoniera	1 x	26,08 m ²
b) dvoinpolsobno	1 x	68,30 m ²

Zakaj tako?

Dolgo že razmišljam, naj napišem tele besede ali ne? Naj spregovorim o težavah, ki jih včasih imamo, o stvareh, ki se mi ne zdijo pravilne?

Morda se bo pa kdo vendarle zamislil nad temile vrsticami in to je ves moj namen.

Naj pričnem z dolgo obljubljenim izletom, ki ga pa kot vse kaže, ne bo. Res je stabilizacija. Toda ves čas se govori, da je nekaj denarja za izlet rezerviranega, da tu ni problem. Kje torej? Če nam ni namenjena nobena prosta sobota, zakaj nas nebi popeljali kam, vsaj kakšno nedeljo? Kamorkoli, vendar bi imele nekaj prijetnih uric zase, tudi me. Veliko nas je, ki nismo imele dopusta na morju, ne kakršnih koli izletov, ampak le delo, skrb, morda še kakšne resnejše probleme doma. V

KAKO SMO SE IMELI LEPO!

službi tudi vsi vemo, kako je. Nemalokrat ne vzdržno. Stalno dvigovanje norm, tako, da se nemalokrat zgodi, da ob tako prenapeti normi izgubiš vse živce in si rečeš: "Ne splača se, oddahnem si 5 minut, sicer norme ne bom dosegla nikoli." Če pa vem, da je mogoče doseči normo, napnem vse sile, velikokrat delam med malico in se ob koncu dneva sama sebi nasmejem, če mi je uspelo narediti več kot samo normo.

Velikokrat so tu še vse mogoče težave med delom. Tako, da čez čas spoznaš, prav zares, z mojimi živci ni vse v redu. Pomisliš na zdravnika, na bolnišnico, pa vztrajaš. Tudi me čutimo stabilizacijo, rada bi dosegla čimveč, čimboljše, saj naš znak v svetu že res nekaj pomeni.

Tudi pogoji so letošnje poletje bili obupni, nismo mogle dati od sebe, toliko kot bi želele. Zato je želja po novih prostorih velika, še večja po samo dopoldanskem delu. Biti z družino vsak dan, ne samo vsak drugi teden, to pomeni veliko. To ve le tisti, ki je to že čutil. Zato upamo, da to ne bodo le obljube, kot so bile pri izletu. Zakaj se nebi vsi potrudili po svojih močeh, da naredimo čimveč in čimboljše in to na način, da nimaš občutka, da si le stroj, ki se nanj pritiska tako dolgo, dokler se ne izrabi, potem pa je za v staro šaro. Vse se mi zdi, da se da, malo bolj človeško, pa bomo zadovoljni vsi.

Bodica

LJUBEZEN MOJA, ZAKAJ, ZAKAJ?

Cvetka je bila veselo in nasmejana dekle, v vsaki družbi vedno zaželjena prav zaradi svoje veselosti, preprostosti in odkritosrčnosti. „Bila sem srečna. Štiri leta najsrečnejši človek,“ so besede o ljubezni, ki si jih danes kdaj pa kdaj še upa spregovoriti. Postala je tiha, zadirčna, nezaupljiva. Ostala je le še senca tiste nekdanje vesele in nagajive sošolke Cvetke, s katero sem ure in ure presedela v šolskih klopih in avtobusu, pa vendar nisva imeli nikoli dovolj časa, da bi se pogovorili o vsem, kar mlade zanima.

„Danes se nimava več kaj pogovarjati,“ mi pravi, „a vseeno pridi, prosim te, pridi. Samo ti lahko razumeš mojo razorano srečo.“ Njene sinje modre oči zalije ena sama velika solza. Oči

postanejo motne in težke. Solza pa se noče in noče razliti po licu, da bi oči spet postale jasne in svetle, kot nekoč; noče napraviti prostora drugi solzi — morda solzi sreče.

Še ta drobna kapljica se poigrava z dekletovo nemočjo!

Tudi spomin na njeno veliko ljubezen noče zbledeti, in je kot z jekleno verigo priklenjen na njeno srce.

V roke vzame dnevnik. „Poslušaj,“ mi pravi, „poslušaj. Spet ti bom prebrala nekaj vrstic, da me boš lažje razumela.“

Poslušam. Kot že tolikokrat prej. Ona pa počasi bere besedo za besedo, vrstico za vrstico, kakor da bi se vse zgodilo šele včeraj.

„Cvetka, večerja je na mizi. Pridi!“

Odložila sem knjigo in pohitela dol. Ni me motilo škripanje trhljih stopnic in temačnost hodnika, ki je vodil do majhne kuhinje. Počutila sem se svobodno, kot čoln na mirni gladini reke. Dolga štiri leta sem preživela v Ljubljani, v svetli najemniški sobici in sanjala o domu, kjer sem poznala vsak najmanjši kotiček. Tam sem imela toplo radiatorja, a gorkote domačega zapéčka mi nikoli ni mogla nadomestiti.

Diplomirala sem in zdaj sem po dolgem času spet hitela k večerji doma. Preplavljal me je občutek sreče ker sem vedela, da so za menoj trda študentska leta, ko si za kosilo včasih nisem mogla privoščiti niti suhe žemlje. Nasmejana sem stopila v kuhinjo. Mama je stala ob mizi in po njenem zgubanem obrazu se je razlezel topel nasmeh.

„Mama, čudovita si,“ sem dejala. Nato sem sedla poleg očeta. Zdelo se mi je, da mu je nekoliko nerodno pred odraslo hčerko. Hotela sem mu pomagati iz zadrege, zato sem napeljala pogovor na hlev, telička in še kaj. Mama, ki je ves ta čas molčala, je sedaj tiho vprašala: „Kdaj pride David? Rekla si, da pride, ko bo nekaj uredil v mestu.“

„Pride, mama, pride. Pojutrišnjem ga grem počakat na postajo.“ Skrivoma sem jo pogledala. Prva je spregovorila o mojem dolgoletnem fantu. Zelo malo sem jima pisala o njem. Samo to, da stanujeva pri isti gospodinji, da skupaj študirava . . . Več si nisem drznila, kajti morala bi napisati nekaj, česar onadva ne bi sprejela. Preseliti bi se morala ali celo končati študij. Videla sem, da bi me mama rada še kaj vprašala. Čakala sem. Nekaj časa je bilo slišati samo ropotanje žlic in glasno tiktakanje stenske ure.

„Povej, Cvetka, od kod pa je David? Nikdar nama tega nisi povedala. Tudi o njegovih nič. Slike prav tako nisi poslala.“ Materina vprašanja so hotela jasen odgovor. Še oče je v pričakovanju mojih besed nehal jesti. Vedno sem jima rada odgovarjala, a ta trenutek sem si želela, da mi tega nikoli ne bi bilo treba povedati. Bilo je izgovorjeno. S pogledom, uprtim nekam v rob mize sem odgovorila: „David nima staršev. Samo brata ima. Doma je iz Sudana.“

Obmolknila sem. Te besede so se mi zdele tako nepomembne, a kljub temu sem čutila, kako se je ozračje spremenilo. Njiju ni zanimala najina ljubezen, ki sva jo gojila v neprestanem boju za uspešno opravljene izpite in v medsebojni pomoči. Bila sta preveč vajena trdega življenja, da bi še priznavala pomen čustvenih vezi.

Mama je negotovo pogledala. „Kje pa je Sudan?“ Ob kakšni drugi priložnosti bi se nasmejala, a zdaj mi ni bilo do smeha. Zato sta me poslala v šole, da bi vedela več kot onadva.

„To je država v Afriki. Tam ljudje zelo težko živijo, ker je malo zemlje.“

„Torej je črnc?“ Kako rada bi zavpila da to ni važno, ker ga imam rada takšnega, kakršen je, a vedela sem, da s tem ne bi omajala materinega odpora pred črnci. Samo prikimala sem.

Mama se je prekrižala in pobožno sklenila roke. Oče je samo glasno zakašljaval in odšel v hlev. Poparjeno sem začela pobirati posodo z mize, a mati se je urno zganila in me odrinila.

„Pusti, bom že sama!“

„Dovoli, da ti pomagam.“

Samo trdo je stisnila ustnice in me vnovič odrinila. Grenko mi je postalo pri srcu. Stekla sem v svojo sobo in solze so mi curkoma lile po licih.

Oče in mati Davida nikoli ne bosta sprejela medse. Njuni predsodki ne morejo izginiti med brazdami polja. David bo prišel in jaz se bom morala odločiti. Ljubila sem ga, obenem pa nisem želela izgubiti materine ljubezni in se izneveriti njenim pričakovanjem, da se bom poročila in ostala v njeni bližini. Toliko let sem verjela, da se bo vse še kako uredilo.

Naslednja dva dneva sta bila kakor pek. Kamor sem stopila, karkoli sem naredila, vse je bilo narobe. Povsod so me spremljale materine žalostne oči in očetov vprašujoč pogled.

Nazadnje je le prišel čas, ko sem morala na postajo. Iz vlaka je med redkimi potniki izstopil tudi on. Stekla sem mu v naročje. „Končno. Oh, David, tako sem vesela, da si prišel.“ Plaz besed je ustavil s poljubom in me stisnil v objem. „Pogrešal sem te, veš.“ Temne oči so se žareče uprle vame. Prijela sem ga za roko. „Pridi.“

Nekoliko zasopla od hitre hoje sva prišla blizu doma. „Poglej, tam sem doma. Upam, da ti bo všeč. Veš“ „Sediva za trenutek. Rad bi ti nekaj povedal.“ Zdaj sem vedela, da ni prezrl napetosti v meni.

„Rad te imam, Cvetka, vendar se bolj kot ti zavedam, kaj pomeni ljubezen med nama. Nočem, da bi ti zaradi tega trpela. Moraš vedeti, da se bom umaknil takoj, ko bo kaj narobe. Svet nama ne bi nikoli prizanašal. Morda nama ni usojeno, da bi bila skupaj in zato me poskušaj razumeti, če bom presodil, da je boljše, če se umaknem iz tvojega življenja.“

Glas se mu je tresel. Ni mi upal reči, da nama vsi nasprotujejo zato, ker sem jaz belka in on črnc. Kljub vsemu sem ga

razumela. Obupano sem se spustila v njegovo naročje.

„Prosim te, nikar ne govori tega. Saj lahko odideva v tvojo domovino.“

David je molčal. Njegov nežen objem mi ni ničesar obljubljal. Dvignila sem glavo in se zagledala v njegove solzne oči. Nasmehnil se je in se zagledal nekam daleč proti zahajajočem soncu.

„Se spomniš, kako sva kovala načrte za prihodnost? Nisva govorila o odhodu. Tu bi ostal, čeprav me doma veliko bolj potrebujejo. Da bi šla ti v Afriko? Ne! Tistemu življenju se nikoli ne bi privadila.“

„Ti bi bil z menoj. Zmagala bi, David.“ Samo odkimal je. „Ne obupuj. Nikdar te ne bom pozabil. Verjameš?“

Ni počakal na odgovor, le nežno me je poljubil na sence in mi pomagal vstati. Noge so me komaj nosile. Tudi on bo klonil. Le zakaj mi brani oditi z njim? Zmogla bi, vem, da bi zmogla!

Kuhinjska vrata so bila na stežaj odprta. Negotovo sem stopila k materi, ki se je togo naslanjala na rob mize.

„Vidiš, to je David.“ Njena mirnost me je razorožila in mi vlila upanje, da bo še vse v redu. Z nasmehom mu je podala roko. Potem je naredila tisto strašno kretnjo, zaradi katere bi skoraj zajokala. Hote ali nehote je pogledala svojo dlan in si jo obrisala v predpasnik. Oče ni prišel večerjat in tudi kasneje ga ni bilo na spregled.

Drugi dan sva z Davidom že zgodaj dopoldne odšla na sprehod. Oba sva se trudila, da bi bila vesela. Ni se nama preveč posrečilo. Nazadnje je David pretrgal to igro. Izraz bolečine na njegovem obrazu mi je izdajal, kaj bo povedal.

„Naj odidem danes, Cvetka. Lepo mi je bilo. Vesel sem, da sem spoznal tvoj svet, a v njem ni prostora zame. Ne ti, drugi nočejo tega. Saj me razumeš, kajne?“

„Vedno sem te razumela, vsaj poskušala sem. . .“

Glas se mi je zlomil pod težo spoznanja, da me resnično zapušča. Niti jokati nisem mogla, le stisnila sem se v njegov objem. Na vlažnih tleh šumečega gozda sem zadnjič plavala na valovih ljubezni z njim. . .

Ljubila sem ga, a sem se nazadnje le morala ukloniti pod kruto resnico, ki mu jo je vsililo življenje. Temnopolt ali bel, vsak je zame bil in bo ostal le človek. Zakaj nočejo razumeti tega? Zakaj?

Proti večeru se je David poslovil. Mojim očem ni ušlo, kako sta se oče in mati pomenljivo spogledala. Zaznamovanost, greh, ki je visel na glavo njune edinke, bo izbrisan. Ne bo se jima tre-

ba sramovati lastne krvi in mesa!

Ko sva v daljavi zaslišala prihajajoči vlak, se mi je zdelo, da bom znorela. Proseče sem ga pogledala.

„Oprosti mi Cvetka. Tako je moralo biti. Veš, v srcu bom nosil tvojo sliko. Še te bom ljubil, čeprav boš daleč stran. Ostala boš edina, za vedno.“

Dve veliki solzi sta zdrseli po temnih licih. Ustnice, ki sem jih tako rada poljubljala, so zadrhtele. Moj David je jokal, čeprav je vedno govoril da pravi moški ne sme jokati.

„Ljubezen moja, zakaj, zakaj?“

Bolj je razbral kot slišal krik, ki mi je obvisel na ustnicah. Zmajal je z glavo in me pobožal po laseh.

Ko je vlak odpeljal sem tekla, padala in spet tekla za njim in solze so mi lile iz praznih, pordelih oči.

DELAVKE SO BILE UŽALJENE

Bila sem zelo presenečena, ko sem na mizi našla pismo, ki je bilo namenjeno pesnici in pisateljici Svetlani Makarovič.

Povzetek iz pisma bi bil sledeč:

Delavke so bile zelo zadovoljne s predstavo; razumele so umetnico, ki jih je s svojim nastopom osvojila, njene pesmi so delavke prevzele, saj so bile resnično globoke, življenjsko tako resnične, tako polne tistega, kar naj bi bilo v življenju bistveno, kar naj bi lahko mi ljudje odpravili, življenje naredili znosno, lepše – samo, če bi bil človek človeku – samo človek.

In kaj je naše sodelavke popoldanske izmene prizadelo? To, da so užalile umetnico, ker so morale na avtobus. Opravičujejo se ji, ker so zapustile predstavo, oziroma, ker so jo morale zapustiti, če so hotele priti domov, ker jim organizator ni preskrbel prevoza po koncu predstave, temveč je avtobus prišel ob redno določenem času. Užaljene so zato, da če tisti v Elcroju, ki so organizirali nastop in proslavo niso mogli toliko razmisliti o tem, da bi delavkam omogočili predstavo v celoti, da ne bi nestrpnost gledale na uro in nato kot na povelje zapustile prizorišče in s tem užalile umetnico, ki so jo razumele in zavzeto poslušale.

Bilo bi dobro, da bi se resnično zamislili nad tem in v bodoče ob podobnih prireditvah delali načrtno, da bi do podobnih neprijetnosti ne prišlo več.

Resnično bodimo to in mislimo na to, kar je pesnica Svetlana Makarovič hotela s svojim nastopom prikazati in povedati.

Urednica

V SPOMIN MARIJI TRBOVŠEK

Življenje ne prizanaša — niti otrokom, pa vendar vemo, da ravno ta mala bitja naj bi vedno imela ob strani nekoga, ki jih varuje, jim daje moč in oporo.

Nad Dominikom in Melito se je 8. septembra 1980 zgrnila nesreča, nekaj, kar mali srčeci še dolgo ne bosta doumeli — izgubila sta nadvse skrbno, ljubečo mamico. Usoda ni bila dovolj kruta, da bi se zadovoljila s tem, da jima je pred dobrim letom vzela skrbnega očeta.

Naša Marija je bila rojena 4. novembra 1940. Izgubila je moža — ostala je sama z desetletnim sinom in šestletno hčerko. Bilo je hudo, da je za vse vedela le sama; toda zavedala se je, da mora živeti za svoja otroka, da jima mora stati ob strani. Premagala je krizo in nudila vso ljubezen in skrb otrokoma — v delu in v otrocih je našla tolažbo.

In kdo bi si mislil, da se bo njena življenjska pot tako kmalu končala, da ne bo mogla stati ob strani otrokoma.

Še sreča, da ni vedela, kaj jo čaka, da ni vedela kateri trenutek je tisti, ki prekine vse, ki pretrga nit, ki je vse — življenje.

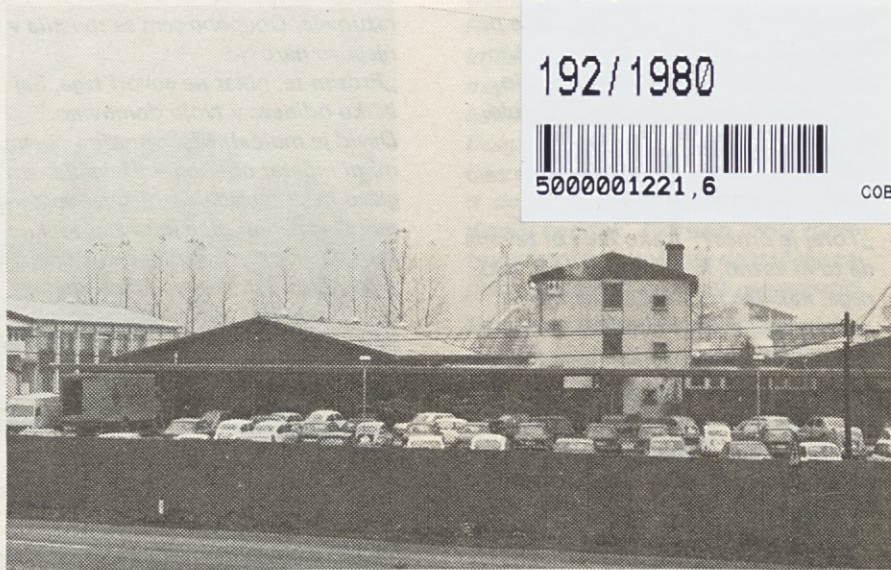
Umrla je v trenutku — in še takrat je imela poleg svoje punčko — Melita je ostala živa, ona, nepogrešljiva mamica za oba otroka pa je ostala mrtva v zmečkani pločevini.

Dvanajstletni Dominik in osemletna Melita sta ostala brez staršev. Naj ne bo tako, da se ju bomo spomnili samo sedaj, temveč naj ostaneta večna skrb našega kolektiva, v katerem je Marija pustila deset let svojega neumornega dela.

„NAŠA” TRGOVINA

Dobili smo svojo trgovino. Teško smo jo čakale, saj dobimo tu stvari, ki nam prej niso bile tako dostopne, zaradi časa, oddaljenosti in tako naprej.

Da je trgovina res naša in prijetna, naj opišem, kako je moja kolegica kupila hlače in se hkrati zahvalim za pozornost in prijaznost, ki jo je pokazala tovarišica Marija Žunter.

TO JE DANES ŽE LEPŠE, UREJENO

Moja prijateljica Anica je med malico izbrala hlače št. 40, modne barve in poceni. Po službi je hotela te hlače kupiti, toda št. 40 ni bilo več. Nagovorila sem jo, naj vzame št. 42 in si jih pač nekoliko popravi, ker je barva modna in, ker so hlače poceni. To je storila, toda med plačevanjem je tovarišica Mariji potožila, da njene številke ni več. Tedaj je ta pokazala več kot samo službeno dolžnost, saj so hlače že bile prodane. V tistih zadnjih minutah pred

odhodom avtobusa je stekla v skladišče, (na pomoč je priskočila tudi prodajalka Anica) in prinesla željene hlače št. 40. Obe sta stali presenečeni ob tolikšni prijaznosti in odšli iz trgovine z občutkom, da je res „naša”, ker so v njej dobri in prijazni ljudje.

Želimo, da bi bilo še več takšnih Marij in Anic med nami.

Cveta Praznik

KINO „DOM” MOZIRJE

OKTOBER

4. in 5. DEŽELA, KI JO JE ČAS POZABIL
Angleški film, znanstveno fantastični
Igrajo: Dough Mc Clure, John Mc Enery, Susan Penhaligon
9. SORODNIK, SORODNICA
Francoski film, drama
Igrajo: Marie—Christine Barrault, Victor Lanoux
11. in 12. ZAKON SOVRAŠTVA
Ameriški film, western
Igrajo: Charlton Heston, James Coburn
16. ZVESTA ŽENA
Francoski film, drama
Igrajo: Sylvia Kristel, Jon Finch, Nathalie Delon

18. in 19. SCARAMOUCHE V VOJNI IN LJUBEZNI
Italijanski film, pustolovski
Igrajo: Michael Sarrazin, Ursula Andress
23. BLEFERJI
Italijanski film, akcijska komedija
Igrajo: Anthony Quinn, Adriano Celentano, Capucine
25. in 26. PROFESIONALCI
Ameriški film, western
Igrajo: Burt Lancaster, Lee Marvin, Claudia Cardinale
30. DA, DA ... ZA ZDAJ
Ameriški film, komedija
Igrajo: Elliot Gould, Diane Keaton

KDO DOBI NAGRADO?

1. nagrada: 150,00 Darinka KOLENC
2. nagrada: 100,00 Poldica ČOPAR
3. nagrada: 50,00 Breda SOVINŠEK

ISKRENO ČESTITAMO!

Celje - skladišče
D-Per

192/1980

COBISS 9